

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se, bla-govolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Za univerzo v Ljubljani.

Iz Gradca, 7. novembra.

Danes se je ob ogromni udeležbi vršil shod graških jugoslovanskih visokošolcev, da zahtevajo ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani. Rektor baron Canstein je z nepričakovano izvanredno ljubeznivostjo dovolil zborovati na akademskih tleh in dal na razpolago največjo dvorano, katero so udeležniki prenapolnili. Bilo je nad 200 Slovencev, Hrvatov in Srbov vseh strank in struj.

Sklicatelj, predsednik »Triglava«, iur. Vidovič, je otvoril zborovanje pozdravivši mnogobrojne udeležnike, zlasti jugoslovanske kolege, opozarjal, da opustivši vse eksterne razmere, ki ne spadajo k dnevnemu redu, vsi govorniki ostanejo pri jedinem predmetu, zahtevi slovenske univerze.

Prvi govornik iur. Polec je razvijal v obširnem, mnogokrat z odobravanjem pretrganem govoru, zgodovino ideje vseučilišča v Ljubljani, počenši od sklepa kranjskih stanov leta 1787. Prebere v svojem govoru tudi vse resolucije in sklepe deželnega zbora kranjskega, omenja sklepe občinskega sveta ljubljanskega in se spominja onih mož, ki so si pridobili največje zasluge za temeljito razpravljanje tega vprašanja, imenoma gg. župana Hribarja, dr. Majarona in poslanca Povšeta; omenja tudi, da se je nekdanji ministrski predsednik grof Thun napram g. posl. Povšetu izjavil: »Ich anerkenne die berechtigten Forderung der Slovenen bezüglich der Errichtung einer Universität in Laibach«, kar je v slušateljstvu obudilo senzacijo.

Nadalje obžaluje mladenost, ki se je polastila slovenskih krogov od l. 1899. do sedaj, obžaluje posebno, da nikdo izmed slovenskih poslancev pri proračunski debati ni smatral vredno spomniti se slovenskega vseučilišča, čeprav so bile zahteve Italijanov tedaj že znane. Nadalje izreka svoje veselje, da se je zopet, kakor l. 1898. poprijela slovenska akademična mladež sama tega vprašanja, in da stopa s to zahtevo pred javnost. Potem razpravlja, zakaj za-

htevajo Slovenci ravno v Ljubljani svoje vseučilišče; dokazuje, da bi imelo ustanovljeno vseučilišče primerno število slušateljev kakor tudi, da bi radi učnih močij ne bili v zadregi. Končno povdarja potrebo vseučilišča v Ljubljani iz narodno-gospodarskega ozira ter pozivlja svoje kolege z vstrajnostjo se zanimati za to aktualno vprašanje, ker le z ustanovitvijo univerze v Ljubljani je zagotovljen spas naroda.

Nato je iur. Vek. Kukovec utemeljeval zahtevo, da se ustanovi slovenska univerza tako-le:

Iznova dviga danes jugoslovanska akademična mladež svoj glas z zahtevo, naj se nam ustanovi v Ljubljani vseučilišče za Slovence, Hrvate in Srbe. Nočem ponavljati večkrat povdarnih tožb, kako se nas na tujih univerzah zatira itd., omejim se v sledečem samo na eden argument: Slovenski narod svoje narodno vseučilišče nujno potrebuje v zagotovljenje svojega zdravega kulturnega razvoja! Nujna narodna potreba je vzrok, da slovensko univerzo zahtevamo.

Vsi narodi so navdahnjeni prepričanja, da je dandanes veča glavni pogoj napredka v gospodarskem in v vsakem drugem oziru. Zato skrb, da se mladini kar najbolj omogočuje pristop k študiju ne le v strokovnih in srednjih šolah, ampak zlasti tudi na vseučilišču, kojega članom se ponuja prilika najvišje sodobne izobrazbe. Dandanes hoče vse študirati, in marsikje je študiranih že tolika nadprodukcija, da je državnik že skrb, kam naj dajo naraščajoči učeni proletarijat. Vprašajmo se pa, kako se pri nas Slovenci pospešuje akademični študij! Le neznatno majhno število naših dijakov more se ob splošno neugodnih razmerah podati na univerzo, saj se morejo podati daleč iz domovine ter si poleg študija še služiti negotov vsakdanji kruh. Po vseh koncih monarhije so raztreseni. Mesto simpatij srečavajo ob zdajnih podivjanih narodnih razmerah sovraštvo in poniževanje. Slovenski visokošolci mora biti dandanes prav heroj, da kljub neštevilnim zaprekam doseže slednjič svoj poklic. Zato je pa slovenskih visokošolcev mesto več,

od leta do leta vedno manj, in manjka slovenskih uradnikov na vseh koncih in krajih. Mesto slovenskih uradnikov nastavlja se pa po slovenskih krajih Gleispachovi avskultanti, ki dobivajo nagrade zato, da ljudstvo, mej katerim delujejo, ne razumejo. Dajte slovenskemu narodu univerzo v Ljubljani, in dvakrat toliko abiturientov posvečalo se boče vseučiliškimi študijami nego do zdaj; mesto 400 imeli bomo najmanj 800 slovenskih akademikov! Iz teh postajali bodo pa činovniki, ki bodo ljudstvo ne le razumeli, ampak ž njim tudi utili in ga moralno in kulturno dvigali in krepili v prid celokupne države.

Opozoriti moram na najnovejšo nameravano novost na avstrijskih vseučiliščih, ki je ne le za nas Slovence, ampak tudi za Vas, gospodje Srbi in Hrvati, prav aktualna. Uvesti se hočejo pismene disertacije, ki bodo pogoj doktorskega dostojanstva, in ki se bodo na nemških univerzah seveda zahtevale v švabščini. Kako dolgo bode se moral marsikateri Slovan, ki nemščino še ustmeno komaj ovladuje, pripravljati, da bode mogel pisati znanstveno delo! Že itak pol življenja študiramo, in zdaj naj še menda trditmo zopet par let, da bomo z nemškimi disertacijami bogatili tujo literaturo, za jezik svojega naroda naj se pa začnemo šele v praksi pripravljati! To se, bogme, ne izplača z ozirom na ona beraška adjuta, ob katerih bomo primorani še odrajevati obresti za neizogibne študentske dolgovce. Mi Slovani nimamo nič zoper take disertacije, a odločno zahtevamo, naj se nam prej da prilika, da študiramo na slovenskih domačih univerzah. Z veliko večjim navdušenjem živeli bodo slovenski dijaki za vedo in za svoj bodoči poklic, ako bodejo smeli gojiti v svojem materinem jeziku in v jeziku svojega bodočega poslovanja. Tudi to je važen argument, ki govori za bodočo univerzo v Ljubljani!

Povdarjal sem, kako ogromno škodo trpi naš narod, ker nima svoje narodne univerze in ker je njegova mladina vsled tega oropana prilike najvišje sodobne izobrazbe. To pa še ni vsa nezgoda. Tudi peščica onih pogumnih slovenskih dija-

kov, ki gredo kljub vsem oviram na tuje visoke šole, trpi nenadomestljivo škodo, ker v dobi svojega najkrepkejšega razmerja ni v dotiki s svojim narodom. Pred nekaj leti se je nekje v zelo zanimivem članku pisalo o ulogi švedskega dijaštva med narodom. Švedski visokošolci ne izobrazujejo le samih sebe, ampak ob enem tudi svoje ljudstvo. Vzdržujejo nebroj vsakomur pristopnih poučnih tečajev. Ljudstvu svetujejo ter ga poučujejo in vodijo. Švedsko dijaštvo je vez, ki spaja vse sloje naroda, reveža z bogatinom, k skupnim narodnim nalogam. Zato je tudi ponos, dika in ljubljeneč naroda! Tudi za Slovence ne bilo bi brez pomena, ako bi naše akademiško dijaštvo crpalo svojo izobrazbo iz domačega učnega zavoda in zajemalo pri svojih znanstvenih prizadevanjih snov tudi iz neusahljivega vira domače kulture, naravnost iz narodove duše. Zdaj se pa v najvažnejši dobi svojega duševnega razvoja narodnim svojstvom nevedé in nehoté odtujujemo! Zato ima naš narod več nego dovolj vzroka, da glasno in neprenehaje tirja, kar nujno potrebuje in kar je zahtevati upravičen — slovensko vseučilišče na slovenskih tleh.

Ni dvoma, gospoda moja, da zahteva po slovenski univerzi ni izključno naša dijaška zadeva, ampak zadeva, od katere je v velikem delu odvisna usoda našega naroda. Zatorej se v oigled temu važnemu vprašanju ne ozirajmo v prvi vrsti na sebe, saj dijaška doba je prehodna doba in dijakovanje ni naš poklic, vprašanje o ustanovitvi slovenske univerze zasledujemo kot živ del naroda, ki lahko vsled poznanja razmer zahtevamo, da se sliši in uvaža tudi naš glas. Pri tem pa ne bodimo niti sebični niti nevstrpni. Jožef II. pokopal je večino svojih velikih načrtov, ker jih je prenačil in ker je hotel takoj videti sad vsakega svojega početja. Ko je ustanovljal dunajski prater, dal je tja presaditi ne mladih, ampak že dorasla drevesa, da bi se lahko tudi že sam v njih senci izprehajal. Gospoda, mi, kar nas je danes tu zbranih, se nemara ne bomo šetali po auli slovenske univerze. Sad naših prizadevanj za slovensko

LISTEK.

Klub samcev.

Veseloigra v treh dejanjih. Poljski spisal Mihael Balucki. — Režiser Adolf Dobrovolny.

Balucki je bil galanten satirik in fin salonski ironist.

Njegova veseloigra v treh dejanjih »Klub samcev« je en sam kompliment »večno ženskemu«. Ženstvo se predstavlja tu kot najmočnejši spol, kot najsilnejši element v veliki tragikomediji človeštva. Balucki je hotel dokazati, da je žensko orožje vsekdar zmagovito, da je ženska, kadar hoče, nepremagljiva. Samo malo duha, malo koketnosti, nekoliko ljubeznivih, laskavih besed, pikanten nasmehljaj, in slavna moška energija se razleze kot kupec snega na prisoju. Načela, principi in vsa življenska filozofija se razkade kakor dim, ako pihne vetrček. Moč ženstva je prva svetovna sila. Ako bi si hotel naložiti kak galanten trubadur veliki trud, da bi preiskal zgodovino narodov, mogel bi dokazati, da je delalo ženstvo, duhovito, lepo in koketno ženstvo pre-mnogokrat zgodovino sveta, da so

ustvarjala usodo marsikateremu ljudstvu lepa ženska usta in čarobne oči feminina. Izpreminjale so se ustave, bile krvave bitke velikih armad, padala so ministristva, padale krone z glav radi žensk, lepih, duhovitih in koketnih žensk. Dalila, Estera, Judita, Urijevka, kraljica Sabe, Herodias, lepa Helena, Dido, Kleopatra, Aspazija, Mesalina in še dolga vrsta jih je v povestnici starega veka, a nič manj jih ne navaja zgodovina srednjega, novega in najnovejšega veka. In vse so bile močnejše od »močnega spola«. Radi njihove ljubezni ali sovraštva so se borile vojske, so padale glave junakov in modrijanov ter se je stresal svet v svojih tečajih. Večina največjih tragedij v življenju človeštva se je vršila radi ženstva!

Balucki ni napisal historične žaloigre, nego moderne komedije. Posegel je v življenje sočasne poljske družbe in dokazal, da so napram moštvu Hedvike Ohotnicke in Marije Mirske dandanes še prav tako močne, kakor njega dni klasične in neklasične Pompadourke. Seveda moderne Dalile niso moštvu več krvavo nevarne, saj se jim gre samo za svobodo srca, skratka za rožnate verige Himna.

Klub samcev združuje večje število

gospodov, ki so vsi zagrizeni nasprotniki 7. zakramenta. Zakon se jim zdi le blagoslovljena ječa moške individualnosti, smrt svobode, konec uživanja življenja. Nasprotni pa so nerazločljivim zvezam z ženskami zategadelj, ker menijo, da modernovzgojena ženska sploh ni več sposobna, biti dobra, poštena soproga in vrla, požrtvovalna mati. Razni slučajni nesrečnih zakonov jih strašijo, zato so docela zadovoljni v svojem klubu, kjer jih dobro strežejo natakariji, krmijo z najslastnejšimi jedili, kjer čitajo časopise, politikujejo in igrajo skat. No, seveda, včasih doživi ta ali oni tudi pikanten doživljajček s kako gospo ali gospodično. In pripoveduje ga svojim tovarišem v zabavo ter le v dokaz, da ženstvo ni vredno piskavega lešnika. V klubu so zbrani Don Juani, absolutni sovražniki ženstva in pa taki, ki iz prirojene bojazljivosti do drugega spola doslej pri ženstvu niso imeli sreče. Enemu je zakon predrag šport (g. Dragutinović), drugemu je ženska le zabavna igrača (g. Danilo), tretji je bil nesrečno zaljubljen (g. Deyl), četrtemu je zakon zagrenila tašča (g. Dobrovolny), petemu pa uide srce v — hlače, ako ima opravka z žensko (g. Boleška). Iz takih

antifeministov je sestavljen Baluckega klub samcev. In ti ljudje kažejo na zunaj, da so s svojim samstvom docela zadovoljni, da jim svoboda prija, da so v svojem klubu popolnoma srečni. Ali na tihem in skrito jih gloda črv hrepenenja po blaženstvu, katerega mora dati le ženska in družina. Klubovci igrajo torej komedijo, kajti v harmoničnem zabavljanju se sliši tudi neskladni ton teženja po osrečevalni ženski ljubezni, zatajevanega vzdihla po mehkelem objemu ljubljene žene.

V tem taboru moških emancipirancev se pojavi nakrat troje dam: bistroumna, koketna gospa Ohotnica (gdč. Terševa), ki hoče zopet pridobiti ubeglega soproga Perunoviča (g. Dobrovolny), mladostna vdova Mirska (gospa Dragutinovičeva) in njena naivna, a že precej prebrisana hčerka Marija (gdč. Lounska). Taborišče se vznemiri kakor mravljišče, v katero je poskočila kobilica! Ženski čari začno delovati. Lepa Ohotnica omreži hitro nekaj samskih src, poredna najivka pa zmeša glavo še ostalim. Celo postarnemu stričku Sebenovskemu, predsedniku kluba (g. Verovšek), se otaja srce. Vigodnicki (g. Dragutinović) se je z

univerzo zagotoviti pa moramo svojemu narodu in svojim naslednikom. V ti veliki zahtevi se ne dajmo utruditi, dokler se ji slednjič ne ugotovi, in ne varajmo se, da se nam ne bode prvi hip ugodilo. Domočina storila je v tem oziru lep začetek, ki ne more zgrešiti svojega namena. Dežela kranjska in mesto Ljubljana prispevata z lepimi letnimi prispevki za bodočo univerzo, ki zneso čez deset let dobrega pol milijona kron. Ljubljanski župan Hribar je pa izjavil, da dosego slovenske univerze smatra za svojo življensko nalogo. Storimo takisto vsi in ta lepi slovenski kulturni ideal mora se približati svojemu uresničenju!

Kaj pa pravi naša slava vlada? Neutrudljivo apelira na patriotizem narodov, da bi ji pomagali rivati razklopotani državni voz. Pri tem nikdar ne pozabi nas pokornih Jugoslovancev, in mi navadno nič ne ugovarjamo. Toda čas je, da se ji tudi iz naše strani z vso odločnostjo pove, da apel na patriotična čustva sega do gotovih mej in da tudi patriotični narodi imajo svoje življenske potrebe. Taka nujna potreba, brez katere nam ni bodočnosti, je nam slovenska univerza. Tu je pa dolžnost države, ki bode imela od iste sama posredno največjo korist, da izpolni z ustanovitvijo tega kulturnega ognjišča vročo željo naroda. Toda vlada nam je dozdej iz mnogih dozdavnih vzrokov odbijala ustanovitev univerze. Gospoda, množina teh vzrokov je najboljši dokaz za njih plitvost. Če bode imela univerza za 800.000 Italijanov eksistenčne pogoje, zakaj bi ne mogla uspevati ljubljanska univerza, ki bi bila namenjena za več nego dva milijona cislitvanskih Jugoslovancev! Če nas pa vlade nočejo slišati, kadar zahtevamo, česar nam je neobhodno treba, da živimo, potem pa tudi mi več ne moremo imeti interesa na procvitu te države. Če naj mi damo cesarju, kar je cesarjevega, tedaj nujno zahtevamo, da tudi država brez obotavljanja daj narodu, kar je narodovega, da nam daj našo univerzo!

Veseli me, da se je naše današnje manifestacije udeležilo tudi toliko naših jugoslovanskih kolegov, gospodov Hrvatov in Srbov. Čast vam in hvala! Rad sicer priznavam, da naše in vaše zahteve glede narodne univerze na jugu monarhije niso popolnoma jednake. Zagrebška univerza še vedno nima toliko zaželenega medicinskega oddelka, ne le to, sinovi istega hrvatskega naroda, ki pa stanujejo v Dalmaciji in Istri, in tudi Slovenci, ker so tostran Sotle, izključeni so — zlasti pravniki — iz zagrebške univerze, ker tamonjšnji izpiti nimajo v naših deželah veljave. Te dni so Italijani zahtevali, naj imajo v Italiji napravljeni izpiti veljavnost v Avstriji, člani enega in istega naroda in ene in iste države pa so dozdej primorani študirati ne na narodni univerzi v Zagrebu, ampak v tujini. To je prav avstrijski državniški umotvor, drugače, škandal! Slovenci se kljub temu, da brez-pogojno vstrajamo pri zahtevi po univerzi v Ljubljani, radi pridružujemo tudi v svojem interesu vaši tirjavi, naj se omo-

goči Cislitvancem študirati tudi v Zagrebu. Vsled tega tudi slovenska univerza v Ljubljani ne bo trpela škode. Ob dandanašnji svobodi gibanja odpadli so za posamezne narode in dežele kitajske zidovi. Prepričan sem, dočim bode marsikateri Slovenec rad vsaj nekaj časa študiral v Zagrebu, odločilo se bode mnogo Srbov in Hrvatov, če jim bode ugajalo, študirati v Ljubljani mesto v daljnem Inomostu, Dunaju ali Gradcu, zlasti bode to veljalo, dokler obstoje dozdane dualistične državne meje, v prvi vrsti za juriste — iz praktičnih vzrokov. Veseli nas, da ste, bratje Jugoslovani, s svojo prisotnostjo pri naši današnji slovesni zahtevi za univerzo ljubljansko dokazali, da ista ne bode služila le našemu individualizmu slovenskemu, ampak našim in vašim skupnim interesom. Univerza v Ljubljani ima vse pogoje obstanka, dajte nam torej univerzo. Almalas matres jugoslovanske naj pa v sesterski slogi in sesterskem tekmovanju množijo, krepijo in konsolidirajo kulturo treh brat-skih, po napredku hrepenečih narodov!

Po živahni razpravi, v katero so posegli mnogi hrvatski, srbski in slovenski akademiki, sprejela se je na zadnje soglasno z velikim navdušenjem resolucija za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani.

Na predlog iur. Polca se je končno sklenilo soglasno in z velikim navdušenjem, da se brzojavno zahvali gg. županu Hribarju, dr. Majaronu in posl. Povšetju za njih prizadevanje v zadevi ustanovitve slovenske univerze, proseč jih za nadaljno delovanje. Dalje, da se brzojavno naprosijo vsi trije jugoslovanski klubi, kakor tudi občinski svet ljubljanski, naj z vso vnmemo pospešujejo vseučiliško vprašanje. Istotaka prošnja se je sklenila poslati tudi deželnemu zboru kranjskemu, vsem državnoborskim slovanskim klubom ter ministru Rezkju. Slovensko časopisje pa se pozivlja, da neumorno agitira za vseučiliško vprašanje in pozivlja vse slovenske avtonomne zastope in druge korporacije in držstva, da sklenejo takoj peticijo na državni zbor v tem smislu.

Predsedstvo zborovanja se pooblašča, da izvrši vse te sklepe.

Na to zaključil predsednik zborovanja, zahvaljujoč se na obilni udeležbi.

Po končanem zborovanju zahvali se še deputacija pri rektorju za prepustitev dvorane in mu naznani sklepe, katere je isti obljubil sporočiti ministrstvu.

V Ljubljani, 8. novembra.

Demonstracija francoskega la-dijevja.

Admiral Caillard se je v luki Mitilene izkreal brez ovir ter poslal ladije tudi v druge luke otoka. »Echo de Paris« poroča, da je zasegel tudi carine. Smirne za sedaj še ne misli okupirati. Vendar pride še ena francoska divizija pred otok. Turčija ni storila doslej ničesar, a bi rada na podlagi ciprske pogodbe pridobila Anglijo, ki pa radi vojne v Južni Afriki ne more začeti nove vojne. Ker so Grki na Mitilenah s turško vlado nezadovoljni in se žele združiti z Grčijo, se je baje bati

ustaje. V Francozih bi imeli sedaj zaslombo. Sultan še ni ugodil vsem zahtevam Francozov. Govori se, da pride v turške vode tudi italijansko ladije.

Vojna v Južni Afriki.

Paul Villars, zastopnik lista »Figaro« in »Journal des Débats« v Parizu, je dopisaval doslej jako optimistično o vojni; sedaj pa je svoje mnenje izpremenil ter je doposlal svojima listoma sledečo karakteristiko položaja: Lord Kitchener v sporu z lordom Milnerjem in še z vojnimi ministrom; vojni minister v veliki zadregi, ker ne more odposlati nobenih čet več; razsežnost bojišč v Transvaalu in Oranju ter na Kapu in v Natalu se je povečala. Buri se povsod uspešno branijo, Kaplan-dija pa je docela uporna. Kitchener ino-zemceve ne pušča več v Johannesburg, ker manjka ondi živil, nedostajalo bi živil celo armadi, ako bi ne bilo koncentracijskih taborišč, kajti Buri puščajo vlake pasirati le pod tem pogojem, da dobé njih žene in otroci nekaj živeža. »Matin« poroča, da dobivajo Buri svoje orožje iz Woolwicha, streljivo iz Birminghama in svoje zlato iz Londona, t. j. da imajo Buri vse vojne potrebščine iz angleških rok. »Matin« ceni število Burov na bojiščih na 27.000 mož; vsi so pogumni in polni upanja na končno zmago, ker poznajo deželo ter jim ne manjka ničesar. V angleški vojski je mnogo nezadovolj-nežev in Holandci v Kaplan-diji so vsi na strani Burov. Angleški ministrski svet se je bavil te dni kar dva dni zapored z vojno. Za bojko angleških ladij so se odločili tudi delavci newyorške luke. Tam je namreč večina delavcev irska. Tudi vse francoske luke so proti angleškim lukam. Le holandski delavci se še pomišljajo, ker so glede zaslužka navezani skoraj le na Angleže. Morda se uprjo celo — angleški delavci ter se pridružijo bojkotu lastnih ladij! »Daily Mail« poroča, da so Angleži proge zavarovali z block-hišicami, ki stojé v razdalji 200—700 m. V teh hišicah je večinoma vsa angleška vojska!

Občinski svet ljubljanski.

V Ljubljani, 5. novembra.

(Konec.)

Županovi nasveti.

Župan končuje svoje poročilo takole: Kakor je torej vidno, so razmere na pokopališču pri sv. Krištofu nevzdržljive. Za sedaj bode pač mestni magistrat kot v to poklicana oblast, kateremu tudi pristoji potrditev ali nepotrditev predloženega popravljenega pokopališkega reda, storil vse potrebno za trenutno odpomoč; občinskega sveta dolžnost pa je nujno ukreniti, da se te nevzdržljive razmere kar najhitreje mogoče odpravijo. Glede načina, kako jih odpraviti, pa se ne strinjamo ne z mestnim fizikom in ne s stalnim mestnim zdravstvenim svetom, čegar sejni zapisnik z dne 29. maja t. l. v pre-pisu prilagam.

Po mojem mnenju je razširjava sedanjega pokopališča ne le nedopustna, temveč tudi nemogoča. Nadaljna poraba istega omogočila bi se le, ko bi se novi

del pokopališča nasul z zdravim, zrak prepuščajočim materialom do nivoja starega pokopališča. To sredstvo pa bi z ozirom na ogromno kubaturo navoza, ki bi bil potreben, bilo jako drago ter bi — če se pomisli, da se prebivalstvo Ljubljane in Šiške od leta do leta, in še precej izdatno, množi — zadostovalo le za nekaj let. Novega pokopališča je torej vsekakor potreba. Ako se pa napravi novo pokopališče, ni prav nobenega razloga zato, da bi se staro pokopališče rabilo poleg njega. Vsaj bi to povzročalo le večje režijske stroške in ne dajalo nobene koristi; poleg tega pa bi zadrževalo drugačno porabo sedanjega pokopališnega sveta.

V smislu dvorne odločbe z dne 24. januarja 1785. smejo se namreč opuščena pokopališča rabiti takoj za vrtove, njive in travnike; po preteku 10 let pa tudi že za stavbišča. Glede na širjenje mesta v okolici pokopališča ne kaže torej brez najnujnejše potrebe — in taka prestane takoj, ko se napravi novo pokopališče — že iz zdravstvenih ozirov dovoljevati pokopavanje na sedanjem pokopališču; ne kaže pa tudi na predolgo vrsto let odtegovati sedanji pokopališčni svet stavbnej delavnosti.

Mene pri rešitvi tega vprašanja v omenjenem smislu ne plašijo niti stroški, katerih se mestni fizik tako boji, niti pravni pomisleki, katerih se je leta 1871. bal mestni magistrat, da se mu že zaradi tega ni zdelo primerno priporočati občinskemu svetu, naj naroči napravo novega pokopališča.

Kar se stroškov tiče, pripomniti mi je, da se nova pokopališča dajo napravljati prav lepa in draga, pa tudi namenu primerna in razmeroma cena. Tako si jaz mislim za Ljubljano. V nekaterih mestih, kjer so napravili nova pokopališča, kakor v Zagrebu, v Gradcu, v Inomostu, sezidali so takoj lepe in drage arkade za grobnice, ki stojé sedaj prazne in katerih prostor bode izrabljen šele po desetletjih. Take naprave, ki pokopališča jako podražujejo, nimajo nikacega smisla, ker se da prostor za arkade določiti, le-té pa zidati »proti po številu naročil za grobnice v njih. Na ta način pomagajo si v Gorici, kjer sezidajo vedno, kadar se potreba pokaže, po osem arkadnih oddelkov najedenkrat. Naprava ograjnega zidu, potov in stezic ter kapelice in mrtvašnice pa ne prizadeva ravno prevelikih stroškov; dočim je terén, ki se da v Ljubljani za pokopališče pridobiti, tako ugoden, da odpadejo vsi stroški za uravnavanje, ki so po nekaterih mestih tvorili prav veliko rubriko izdatkov za nova pokopališča.

Hoteč se poučiti, kakošne skušnje so s centralnimi pokopališči napravili drugod, izprosil sem si od magistratov v Brnu, Gradcu, Gorici in Inomostu podatkov o tem, kako velika so ondotna centralna pokopališča, koliko so stala, kako velika je njihova letna režija, in kakošne dohodke dajo. Iz podatkov sem izprevidel, da tako, kakor se je storilo v Inomostu, kjer se je takoj sezidalo tristo arkad po šestnajst, odnosno po dvanajst oddelkov, pokopališč zidati ne kaže, ker veliki napravni stroški

brošurami in javnimi predavanji boril za načela samstva ter brezobzirno obsojal moderno ženstvo. Ohotnicka mu s svojo ljubeznivostjo pretrese vso teorijo, bo-jazljivi Nesmelovski pa se nakrat začuti nevarnim Don Juanom in v nesrečnem Topolnickem (g. Deyl) bukne iznova zubelj strastne ljubezni do Marije.

Ohotnicka povabi posamezno samce v letovišče, kjer se snidejo na svojo nevoljo vsi. Tudi ljubosumni Perunovič ne manjka, saj hoče paziti, kaj počenja žena Hedvika. V letovišču je tudi klasična Pelagija Dziurdziulinska (ga. Danilova), kateri je smoter življenja, ljudi ženiti in močiti.

V tej okolici se izvrši popolna kapitulacija zagrizenih samcev. Perunovič se vrne k svoji ženi, ki spravi s svojo koketnostjo tudi Marijo in Topolnickega ter oženi starega Sebenovskega z vdovo Mirsko. Ženska lepota, premetenost in koketnost triumfuje nad moštvo na vsej črti. Pelagija Dziurdziulinska pa plava v blaženosti, ko vidi toliko srečnih zakoncev in zakonskih kandidatov.

Komedija »Klub samcev« je težka igra. Le dobri in rutinirani igralci uveljavijo fino situacijsko komiko in duho-

vito satiro dejanja. Balucki drastike ni ljubil, saj ni pisal za galerijsko občinstvo, nego se je vzdržal vedno na literarni višini. Kozolci komikov, omare, preoblačenja, zamenjanja oseb in druga taka banalna sredstva so mu tuja. In vendar je pisal Balucki s francosko živahnostjo, perfektno tehniko, z duhovitim dialogom in najfinejšo karakterizacijo. »Klub samcev« je salonska komedija, prelepo literarno delo enotnega ustroja in ostre konsekvencnosti.

Igralo se je sinoči briljantno, v pristnem komedijskem tempu. Režija je bila izvrstna. Celo prvo, v zastarelem slogu pisano dejanje je izborni ensemble izvedel efektno.

Glavno ulogo, Hedviko Ohotnicko je igrala gđ. Zdenka Terševa. Poredno koketnost duhovite ženske je prikazovala dosledno, z imenitno vervo, ki je učinkovala. Celo njen rezki smeh je prav izvrstno izražal ironijo in samozavest zmagovite ženske. Pokazala se je iznova rutinirano umetnico. Njen partner, Perunovič je bil g. rež. Dobrovolný, ki se je, kakor navadno, tudi sinoči odlikoval kot fin karakterni igralec. Realistika njegovega igranja, elegantna karakteristika in

sonorni glas izvrstnega govornika, te velike vrline Dobrovolnega so se uveljavile tudi v tej vlogi zmagovito. Prav ljubo nas je presenetila naša naivka, g. Lounska (Marija). Gotovo še ni sezula svojih začetniških črevljičkov, a pokazala je že, da je talentirana in pristna naivka, ki se nedvomno kmalu popne do umetniške višine. Osobito nam je ugajala v III. dejanju. Prav dobra, dasi nekoliko premlada, je bila gospa Danilova (Pelagija). Bila je energična, neumorna kovačica zakonov ter je govorila svoje filipike proti dezerterjem človeštva, samcem s toli komično prepričanostjo, da ji je občinstvo glasno pritrdjevalo. Pelagija je nov izborni tip v veliki galeriji najraznovratnejših žensk, katere je igrala doslej ta naša domača najboljša igralka. V komičnih vlogah postarnih žensk dosega gospa Danilova, vzlic svoji mladosti, najlepše umetniške uspehe. Pasivno Mirsko je izvršila ga. Dragutinovičeva prav dostojno in pripomogla k uspehu komedije. Izmed »samcev« moremo danes pohvaliti brezizjemno vse. Vsi so bili enako izvrstni, vsi so ustvarili v maski in igri izborne tipe. Gosp. Boleška, ta naš dobri, nadarjeni komik, se je izkazal si-

noči zopet prožnega in agilnega, da ga je bilo veselje gledati. Ugajal je splošno ter zbujal mnogo prisrčnega smeha. Gosp. Dragutinovič je predstavljal literata Vigodnickega premišljeno, tehnično solidno ter osvedočil veliko spretnost v karakteristiki in simpatično zgovornost. V mali, a težavni ljubimski vlogi se je odlikoval g. Deyl, ki je bil zopet docela na svojem mestu, mlad, svež, živahen in eleganten. Prav dober je bil tudi gospod Verovšek, čegar suha, karakterna komika nikdar ne zgreši cilja. »Der verfluchte Kerl« Metulinski je bil končno g. Danilo, puhloglav in domišljav, gigrski Don Juan, od pete do vrha.

Predstava komedije »Klub samcev« je bila torej uprav kabinetna. Občinstvo se je prav vrolo zabavalo. Preverjeni smo, da pride jutri mnogoštevilnejše.

Odboru dramatičnega društva, ki uvršča v repertoar tudi slovenske igre, gre vse priznanje in to še tolikanj bolj, ker je položilo s to lepo in zabavno komedijo tudi slovensko gledališče na grob poljskega genija bratsko spominčico.

onemogočujoje primerno obrestovanje investovanega kapitala. Nasprotno se pa vidi pri centralnem pokopališču štirikrat večjega mesta Brna, da se — ker je stalo 340.000 kron manje, ko Inomoško — vanj investovani kapital ne le primerno, temveč v nekaterih letih celo prav dobro obrestuje. Prav nič se toraj ne bojim, da bi se centralno pokopališče ljubljansko ne dalo tako in s takimi stroški napraviti, da bi se za isto izdani kapital ne obrestoval in ne amortizoval. Seveda je pred vsem poklicana in opravičena mestna stolna župa, da novo pokopališče napravi; a ko bi se ona tej pravici mestni občini na korist odrekla, priporočal bi jaz, da policijski odsek izposluje sklep občinskega sveta, da prevzame mestna občina napravo centralnega pokopališča.

Dejal sem, da me tudi pravni pomisleki nikakor ne zadržujejo priporočati radikalno rešitev pokopališkega vprašanja. Res, da imajo poleg ljubljanske občine tudi vasi Šiška, Tomačevo, Hrastje, Jarše, Vodmat, Selo in Moste pravico pokopavati svoje mrljice pri sv. Krištofu; toda ta pravica, katero so si na cerkvenem pokopališču pridobile le zato, ker so užupljene k ljubljanskima župama Marijinega oznanjenja in sv. Petra, sega le dotlej, dokler je ondi pokopališče; kakor hitro pa mestna občina ljubljanska iz zdravstvenih ali drugih javnih ozirov izreče, da je nadaljnji obstoj pokopališča na tem prostoru nedopusten, ugasne ta pravica sama ob sebi. — Sicer je pa ta pravica vezana le na pokopališki prostor in ne na okolico sv. Krištofa cerkve sploh; če je tedaj ta prostor tako prenapolnjen, da je nadaljnje pokopavanje na njem nedopustno, umevno je samo po sebi, da tudi omenjene vasi nimajo nikake pravice zahtevati, da bi svoje mrljice kljub temu še tam pokopavale. Pač pa imajo pravico do pokopavanja svojih mrljic na onem prostoru, ki se po opustitvi pokopališča pri sv. Krištofu odbere za novo pokopališče.

Vsi razlogi torej govorijo za napravo novega pokopališča in bodem jaz koncem svojega poročila v tem smislu stavil svoje predloge.

Mestni stalni zdravstveni svet je pa, ko se je o tej zadevi posvetoval, priporočil tudi, naj bi se pokopališčno upraviteljstvo naprosilo, da takoj upeljati dá telefon v mežnarijo pri sv. Krištofu. Ta zahteva zdi se mi tako opravičena in tako sama po sebi utemeljena, da mi o njej ni potreba širiti besedij.

Zato prestopam k predlogom, katere priporočam, da jih pokopališčni odsek predloži občinskemu svetu v sprejem.

Ti predlogi so:

1. Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane izreka, da je glede na vlogo upraviteljstva pokopališča pri sv. Krištofu št. 63 z dne 7. maja t. l. neobhodno potrebno, da se kar najhitreje mogoče napravi na primernem prostoru novo pokopališče.

2. Za primeren prostor v ta namen zdé se občinskemu svetu zemljišča na severoiztočni strani mesta Ljubljane v od daljenosti vsaj dveh kilometrov od severne meje južno-železničnega kolodvora, kakor bodo preurejeni in prezidani na podlagi načrtov, ki so služili za podlago postajnej komisiji dne 11. junija t. l. z upoštevanjem morebitnih, oblastveno dopuščenih sprememb teh načrtov.

3. Upraviteljstvo pokopališča pri sv. Krištofu pozvati je, da se takoj loti naprave novega pokopališča ter da stvar pospeši tako, da bode mogoče že dne 1. maja 1903 na njem pokopavati začeti.

4. Ko bi upraviteljstvo pokopališča pri sv. Krištofu branilo se ustreči temu naročilu, pozove naj se, da izroči mestni občini iz pokopališčnih pristojbin za pokopališčne namene nabrani fond, in mestna občina naj novo pokopališče napravi na svoje troške ter ga upravlja v lastnej režiji.

5. Od tistega dne, ko se otvori novo pokopališče, opusti se sedanje pokopališče pri sv. Krištofu in se ne bode na njem noben mrljic več pokopavati smel.

6. Upraviteljstvo pokopališča pri sv. Krištofu se pozove, da takoj — najkasneje pa do dne 1. februarja 1902 — zveže mežnarijo po posebne govorilnici z ostalim telefonsko omrežjem v mestu.

7. Vsi ti sklepi prijavijo naj se c. kr. deželni vladi, katere se naprosi, da jim pritrdi.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. novembra.

— **Čudež smo doživeli!** Včeraj popoldne zbrali so se vsi jugoslovanski državni poslanci, da se posvetujejo o nujnem predlogu radi jugoslovanske univerte. Shodu predsedoval je Povše, udeležili pa so se ga vsi poslanci, kolikor jih je bilo na Dunaju. Doživeli smo, da je sedel Hrvat tik Srba in slovenski klerikalec tik slovenskega naprednjaka. Vzlic temu se je posvetovanje vršilo mirno in dostojno, ter je bil dotični, po dru. Ploju izdelani nasvet soglasno sprejet. Sprejel se je tudi predlog, da se je obrniti do mladočeskega in poljskega kluba, da bi tudi podpisala dotični — v imenu vseh treh jugoslovanskih klubov — vloženi nujni nasvet. Če se dobe ti podpisi, potem bode imela vlada pred sabo manifestacijo za jugoslovansko vseučilišče, ki bode dosti mogočnejša, nego je bila manifestacija za laško univerzo!

— **Izpred sodišča.** Gospod Matej Rihar, kaplan v Devici Mariji v Polji, je danes zjutraj pred sodiščem poskusil doseči vsprejem nekega zmedenega popravka, katerega je bilo naše uredništvo kot zakonitim predpisom neustrezajočega vrglo v koš. Zastopal je Riharja dr. Brejc. Naš odgovorni urednik, katerega je zastopal dr. Vodušek, je bil oproščen.

— **Deželnozborske volitve na Goriškem.** Volilno gibanje je izredno živahno. Klerikalci se bore s pogumom obupnosti, a že sami uvidevajo, da jih čaka popoln poraz, da jih zadene grozna katastrofa. Na Kras niti ne mislijo več, račune, da zmagajo v gorah, jim je prekrizal državni pravdnik in je zdaj goriška okolica njih zadnji up. Nadejamo se, da jim splava tudi ta po vodi. Kandidatje narodno napredne stranke so: Za kmetske občine tolminske: drž. poslanec Oskar Gabršček in učitelj Andrej Vrtovec, v kmetskih občinah goriške okolice župan Anton Lokar in župan Mihael Zega, v kmetskih občinah sežanskih posestnik Alojzij Strekel in dr. Karol Treo. V mestni skupini Tolmin, Bovec, Kobarij, Kanal, Ajdovščina je kandidat dr. Henrik Tuma.

— **Slovensko žensko društvo** vrlo dobro napreduje, posebno knjižnica se zelo rabi. Po vzgledu jednega češkega društva vpeljal je odbor skupne prijateljske razgovore s čajem. Prvi tak čaj bode prihodnjo nedeljo v društvenih prostorih ob štirih popoldne. Pristop imajo samo članice društva.

— **Vedno isti sistem.** Župnikom na Placuti v Gorici je imenovan neki Ziack, ki je slovenskega jezika popolnoma nezmožen. »Soča« vprašuje, če to ni škandal. Kaj škandal — to je posledica tega, da je katoliška cerkev laška cerkev; no, in kardinal Misia tudi ni človek, kateremu se more očitati, da je zamudil le najmanjšo priliko, Slovencem škodovati.

— **Škofjeloške nune** so vedno praktične in porabijo prav vsako, tudi najmanjšo priliko, da kaj ujamejo za svojo bisago. V tem oziru imajo včasih celo prav široko vest, kar kaže tale slučaj: V unanji šoli, ki je ne privatno nunsko podjetje, ampak javna šola, pobirajo vrle in »zaslužne« nune od vsacega dekleta po 1 krono za — kurjavo! To je že od sile, kaj si te ženske vse ne dovoljujejo. Umeje se ob sebi, da je to počenje lakomnih nun docela nedopustno in zahtevamo, naj poklicana oblast poskrbi, da bodo nune pobrani denar vrnile.

— **„Le Siècle“**, veleugledni pariški list, ki ga urejuje bivši minister Yves Guyot, je pred kratkim priobčil pod naslovom »L'Autriche slave« kratek, a jedrnat članek o nas Slovencih, v katerem članku se opozarja tudi na naš mejnaroni politični pomen. Članek je spisal Louis Bresse.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v soboto se ponovi sinoči izvrstno uspela in fino igrana veseliga Baluckega »Klub samcev«. Ljubitelji smeja in duhovite intrige stavlajo to komedijo med najboljše slovenske igre. V torek 12. t. m. se bo igrala Jak. Alešova veseliga »Nemški neznanec«, nato se bode pela prekrasna opera »Glumač« (Pagliacci), ki je uspela pri prvi predstavi izborni. V kratkem se uprizoré še

Aškerčeva satirična veseliga v enem dejanju »Red sv. Jurja« in Jurčič-Govékarjeva narodna drama »Deseti brate«. Za gostovanje ravnatelja zagrebškega gledališča g. A. Fijana se pripravljata klasična Shakespearjeva tragedija »Othello« in fina francoska veseliga »Kozarec vode«. Opera pripravljata »Alessandra Stradello« in »Tannhäuserja«.

— **Prvi letošnji koncert „Glasbene Matice“** bo v četrtek, 14. novembra ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu«. Izvajala se bo Beethovnova »Slavnostna maša (Missa solemnis)«, največje, najtežje in najlepše Beethovno delo za veliki zbor, soli in orkester. Izvajanje tega svetovno slavnega dela v Ljubljani bo za Ljubljano imeniten glasbeni dogodek. Kajti do sedaj ni bil še noben zbor nobenega društva v Ljubljani zmožen, izvajati tako težko delo, delo največje klasične vrednosti in uprav idealne lepote. Še celo v velikih in prestolnih mestih se zaradi svojih težkoč izvaja le redkoma, v presledkih desetletij. Z izvajanjem tega dela prestopa pevski zbor naše »Glasbene Matice« meje provincialnih koncertov, in se popenja do vrhunca umetnostno najvišje stoječih svetovnih koncertov. — O Beethovnu in njegovem delu spregovorimo še pred koncertom. — Danes je zadnja vokalna skušnja v pevski dvorani, v nedeljo predpopodne pa bo prva skupna skušnja z orkestrom in s solisti v »Narodnem domu«. — V založbi Breitkopf & Härtel je izšla knjižica, ki obsega muzikalno razlago »Slavnostne maše«. Dobi se za 24 kr. po ljubljanskih knjigotrnicah. Vstopnice se dobivajo v trgovini J. Lozarjevi na Mestnem trgu št. 7.

— **Pevskega društva „Ljubljane“ Martinov večer** v Sokolovi dvorani »Narodnega doma« dne 10. novembra s sodelovanjem slavne meščanske godbe. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vspored koncerta: Pod osebnim vodstvom kapelnika g. Andra Mitrovića. 1. W. Mozart: »Don Juan«, ouvertura. 2. Foerster: »Samo«, zbor s čveterospevom. 3. Bendl: »Pevčeva prošnja«, solospjev, poje g. Polšek, iz prijaznosti spremlja na klavirju gdč. Hilda Schinzel. 4. Grieg: »Novi dom«, veliki zbor z orkestrom in bariton solo, poje g. Polšek. 5. V. Kerk: »Dekletu«, zbor. 6. Smetana: Fantazija iz opere »Prodana nevesta«. Coriandoli-Corso. 1. Ch. Gounod: Koračnica iz opere »Sabska kraljica«. 2. Iv. pl. Zajc: »Graničari«, ouvertura. 3. Ivanovič: »Suspinul«, valček. 4. V. Parma: »Mladi vojaki«, koračnica. Ples. Vstopnina za osebo 30 kr. P. n. čast. podporni člani so vstopnine prosti. K mnogobrojni udeležbi najuljudneje vabi odbor. NB. Cene jedil in pijač so znižane. Dvorana kurjena. Mej koncertom se ne servira.

— **Glas iz občinstva.** Pišejo nam: Obzirnost narodnih društev na mejebojne prireditve je neobhodno potrebna. Konkurence nikakor ne gre trpeti. Zlasti slovensko gledališče ne more prenašati tekmujočih veselje, večerov in jour-fixov. Saj je občinstva premalo, da bi moglo s svojim posetom zadovoljevati kar dvoje prireditev na en večer. Zato je obžalovati, da se je vršil »Martinov večer« v Hafnerjevi pivarni prav sinoči, ko se je igralo slovensko v deželnem gledališču. Proti takim konkurenčnim zabavam, ki donašajo našemu prvemu kulturnemu zabavišču veliko škodo, treba bo energično protestirati, sicer za idemo v celo anarhijo.

— **Poročil** se je gosp. Valentin Stroj, asistent južne železnice v Logatcu z učiteljico gdč. Emilijo Manzoni iz Kanala. Čestitamo!

— **Pevsko društvo „Zvon“ v Šmartnem pri Litiji** priredi s prijaznim sodelovanjem pevskega in bralnega društva iz Litije v nedeljo dne 10. novembra 1901 v salonu g. Iv. Wakonigga v Šmartnem veselico s petjem, prosto zabavo in plesom, pri katerem udarjajo tamburaši. Začetek ob 5. uri popoldne.

— **Afera Wallburg.** Kakor čujemo, je baje g. svetnik dr. Trauner, ki vodi preiskavo v tej znani aferi, poklican na Dunaj, da poroča o tej zadevi.

— **Za bolnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu** se pobirajo te dni prostovoljni prispevki. Bolnica je vredna vse podpore.

— V »Narodnem domu« bo v soboto zopet koncert ciganske godbe Šandorja Horvata iz Sombora.

— **Ženske slušateljice na vseučilišču.** Za zimski tečaj se je na berlinskem vseučilišču vpisalo do 5. t. m. že 490 slušateljic, med temi tudi dve ministrski hčeri, grofica Elizabeta Posa-dowsky in gdč. Irmgarda Möller. Zadnja bo poslušala — cerkveno zgodovino!

— **Dragi zdravniki.** Američanski zdravniki so dragi gospodje. Pokojnega predsednika Mac Kinleya so zdravili 8 dni in računili 100.000 dolarjev. Mac Kinley je vzlic temu računu umrl, ker je bil neozdravljivo ranjen.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gradec 8. novembra. Shod jugoslovanskih akademikov je sijajno uspel. Udeležnikov nad dvesto. Sprejeto resolucijo je obljubil rektor sporočiti ministrstvu.

Gradec 8. novembra. Med slovenskimi velikošolci vlada radi reserviranosti vlade razburjenost. Rektor je pozval dijaštvo k miru, a akademiki so pripravljeni na najradikalnejša sredstva, ako ne dobé do torka ugodnega odgovora. Stopiti hočejo v zvezo z vsemi slovenskimi velikošolci tudi s Čehi in Poljaki.

Dunaj 8. novembra. Ker je policija zabranila vsakršen shod jugoslovanskih velikošolcev, so hoteli zborovati velikošolci v kaki vseučiliški dvorani ali v avli. Rektor pa je tudi to prepovedal. Zato so se zbrali danes jugoslovanski akademiki skoraj polnoštevno v avli, kjer so demonstrirali proti rektorju in za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. Ko je hotel neki slovenski visokošolec govoriti, mu tega nemškonaacionalni dijaki niso dovolili. Nastal je velik krik. Pedeli so skušali obe stranki pomiriti. Deputacija Slovencev in Hrvatov je šla na rektorat prosit, da se prepusti Jugoslovanom sobana za zborovanje. Dvor. svetnik dr. Schipper je deputacijo sprejel in pozval Slované, naj iz avle mirno odidejo. Ko je deputacija to naročilo sporočila, so nemški nacionalci naskočili Slované s palicami. Unel se se je pretep, v katerem je bilo več dijakov ranjenih. Zlasti neki nemški nacionalc je bil hudo tepen. Slované so bili potisnjeni iz avle, v kateri in pred katero je obležalo mnogo klobukov, čepic in kravat. Ko so prišli redarji, so jih sprejeli Slované z »živio« klici. Nemci pa so kričali »Abzug!« Neki Srb je bil radi upornosti aretovan.

Dunaj 8. novembra. Danes je v avli demonstriralo okoli 800 Jugoslovanov in 200 severnih Slovanov. Velikošolci so prebrali resolucijo za jugoslovan. ljublj. univerzo. Prišlo je do krvavih pretepov. Slované so peli »Hej, Slované!«, »U boj«, »Domovina«. Razburjenost je bila velikanska. Pred parlamentom je bil sijajni obhod s petjem po mestu.

Dunaj 8. novembra. Predsedniki slovenskih visokošolskih društev klicani so k rektorju.

Dunaj 8. novembra. Razprava radi proračuna je položena na ponedeljek. Takrat se začne generalna debata.

Trst 8. novembra. Odgovor naučnega ministra Hartla radi italijanske univerze je bil menda neugoden, ker pišejo današnji listi jako malodušno ter pozivljejo italijanski klub, naj se zavzame z vsemi sredstvi za tržaško vseučilišče.

Kolonija 8. novembra. »Kölnische Ztg.« se poroča iz Petrograda, da sta se Rusija in Francija domenili glede akcije v svrhu, prisiliti Turčijo, da v Armeniji in na Balkanu izvrši one reforme, ki jih je obljubila pri sklepanju berliske pogodbe. V ta namen hočeta predlagati, naj se skliče shod posebnih pooblaščenecv na berlinski pogodbi podpisanih velevladi.

Berolin 8. novembra. Tukajšnji diplomatični krogi smatrajo položaj v orijentu sicer resnim, a ne opasnim, med tem ko vlada pri turškem poslanstvu jako pesimistična sodba.

Poslano.

Neka klerikalna korifeja tukajšnje šole si je tudi mene privoščila ter me napadla v znanem »Dihurju«. Opominja me, da naj spolnujem svoje dolžnosti. Dotičnemu denuncijantu svetujem, naj ne skrbi zame in naj me ne opozarja na različne paragrafe, ker so mi isti vsaj toliko znani, kakor dopisniku — učitelju. Če sem se kaj pregrešil zoper šolske postave, opomnile me bodo na to kompetentne oblasti ne pa on, ki je najmanj poklican v to. Ker me pa on opozarja na neke paragrafe, opomnim ga tudi jaz, da mu mora biti kot unetemu katoličanu in učitelju znano, da je treba varovati uradno tajnost in ne po časopisih razglašati različne konferenčne pogovore, — ali Vam tudi prisega ni več sveta? Sicer pa na svidenje!

Idrija, dne 6. novembra 1901.

Ivan Bajželj,
c. kr. učitelj.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Poslano.

Lepenka, škarje, nožek in skatija je skoro gotova. Da, dragi, neverjetna istina je, da je ni skoro nobene obrti, ki bi rabila več različnih strojev, kot izdelovanje skatije (kartonaža). Po tovarnah je na tisoče in tisoče delavskih moči s stoterimi različnimi stroji. — Samo te vrste skatije, ki jo ta podoba kaže (zaklopnica), rabi 5 različnih strojev. Ravno stroji proizvajajo, da je v kartonaži huda konkurenca. Vzlic veliki konkurenci ustanovil sem z najnovejšimi stroji in s tehnično dobro izvežbanim osebjem kartonaže, v kateri se izdelujejo skatije od priproste do najfinije vrste za eksport in domačo rabo.

Tudi izdelujem po naročilu poštne kartone ter letošnji spomlad najnovejšo angleško iznajdbo, takozvano harmonika-skatije.

Priporočam se gg. lekarnarjem, tovarnarjem, kanti, trgovcem itd. itd. (2456)

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Bonač
v Ljubljani, Šelenburgove ulice.

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborna deluje
antiseptična

Melusina ustna in zobna voda

utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (28-45)

dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana

Resljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 23. Dr. pr. 1132.

V soboto, 9. novembra 1901.

Najboljša veseloigra poljskega dramatika Mihajla Baluckega.

Na vseh velikih slovanskih odrih igrana z najboljšim uspehom.

Drugičrat:

Klub samcev.

Veseloigra v treh dejanjih. Poljski spisal Mihajlo Balucki. Režiser Adolf Dobrovolny.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 8. uri. — Konec ob 10. uri.

Prihodnja predstava bo v torek, 12. novembra.

„Glumači“ in „Nemški ne znajo“. Spisal Jakob Alešovec.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 4. novembra: Neža Bolka, gostija 74 let, Wolfve ulice št. 4, kap.

V deželni bolnici:

Dne 3. novembra: Antonija Igel, gostija, 82 let, pljučnica. — Miklavž Nando, dninar 67 let, ostarelost.

Dne 4. novembra: Peter Delač, kočar, 42 let, srčna hiba. — Fran Praznik, premogar, 61 let, črevesni katar. — Marija Petan, delavčeva žena, 70 let, ostarelost.

V hiralnici:

Dne 29. oktobra: Marija Novak, usmiljena sestra, 36 let, kap.

Dne 31. oktobra: Ema Böhm, okrajnega zdravnika hči, 33 let, jetika.

Dne 2. novembra: Uršula Sive, mizarjeva vdova, 67 let, ostarelost.

Dne 3. novembra: Marija Tomc, gostija, 69 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Vidna nad morjem 308-2 m. Srednji snežni vlak 750-0 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mojna v 24 urah
7	9. zvečer	740.3	3.9 sl. svzhod	jasno		
8	7. jutraj	740.7	2.3 sr. svzhod	jasno		
	2. popol.	737.7	9.6 sl. sever	jasno		0.0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 3.5°, normale: 5.6°.

Dunajska borza

dne 8. novembra 1901.

Skupni državni dolg v notah	98.60
Skupni državni dolg v srebru	98.40
Avstrijska zlata renta	118.55
Avstrijska krona renta 4%	96.50
Ogrska zlata renta 4%	118.05
Ogrska krona renta 4%	92.90
Avstro-ogrski bančni delnice	1803 —
Kreditne delnice	816.25
London vista	239.12 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.14
80 mark	23.47
80 frankov	19.04
Italijanski bankovci	92.50
0 kr. cekini	11.30

Blagajničarica

ki je večša v komptuarskih opravkih, se sprejme. (2450-1)

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariza, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipako, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m jutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m jutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Prage, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osebni vlaki: Ob 8. uri in 44 m jutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10 uri 15 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1393)

Specijalna trgovina za kavo

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte

kavo Santos dobrega okusa po gld. 1— kilo

„Nellgherry aromatično-krepkega okusa“ 1.40

„Piraldy najfinerega okusa“ 1.60

Postne poslatve po 5 kil franko.

Vsakovrstno špecijsko blago v najboljši kakovosti. (12-218)

Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

!! Božična prilika !!

Čudovito po ceni!

400 komadov za 1 gld. 80 kr.

Lepo pozlačena ura z verižico s triletnim jamstvom, 6 komadov la žepnih robcev, 1 svetovno pat. žepno pisalno orodje iz nikla, 1 prekrasni album s slikami, obsega 36 podob, najkrajših na svetu, 1 računski stroj „Patenta“, kateri izračuni sam najtežavnejše naloge, k temu podučilo, 1 podstavek na pisma za vsakogar poraben, 5 komadov prelepih razglednic, 5 komadov čudovitih orakelov egiptovskih vedečevalcev, kateri vzbujajo veliko veselja, 1 garnitura manšetnih in srajčnih gumbov iz double-zlata, s patent. zaklepalom, 3% zlata, 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 fino žepno toaletno zrcalo, 1 prakt. žepni nožek, 1 fin nastavek za smodke iz jantarja, 1 modern prstan za gospode z imit. druguljem, 20 kom predmetov za dopisovanje in še 300 raznih predmetov, ki so za hišo potrebni. Vse skup z uro, ki je sama vredna tega denarja, stane 1 gld. 80 kr. Odpošlila po poštne povzetju ali če se denar prej pošlje. (2456)

Ch. Jungwirth v Krakovu.

Riziko je izključen. Za neugajajoče se vrne denar.

Preselitev gostilne.

Uljudno naznanjajo, da sva se izselila iz gostilne g. Zajca v Spodnji Šiški ter z današnjim dnem prevzela (2446-2)

gostilno

„pri črnem medvedu“

na Rimski cesti št. 15.

Prosi, da nama slavno občinstvo izkaže svoje zaupanje s številnim obiskom.

Postrežba točna, cena in poštena.

Z odličnim spoštovanjem se priporočata

A. in M. Rus.

Preselitev gostilne.

Spoštovanemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem se preselila iz g. Klunove gostilne na Žabjaku

v gostilno g. Dolenc-a št. 3 na Žabjaku

kjer točim dobra vina iz kletij g. Zajca ter postrežam vedno z ukusnimi jedili,

Vsake petek rečne ribe. Postrežba točna Vsako soboto godba.

Priporočam se za mnogobrojni obisk z vsem spoštovanjem

(2457) Neža Čarman, gostilničarica.

Razglas.

Pri okrajnem zastopu šmarskem je oddati

služba okrajnega živinozdravnika

z letno plačo 1200 K.

Ponudniki morajo svojo sposobnost dokazati z verodostojnimi spričevali in morajo biti popolnoma večji slovenskega, oziroma sploh slovanskega in nemškega jezika.

Ponudbe do 15. decembra t. l. podpisane okrajnemu zastopu.

Vstop dné 1. januarja 1902.

Krajni odbor Šmarije pri Celji

dné 6. listopada 1901.

Načelnik.

U prijazno uvaževanje!

Podpisane priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo

na sv. Jakoba trgu št. 6 v Ljubljani, nasproti cerkve

nahajajočo se

špecijsko in delikatesno trgovino

v kateri postrežem vsestranski z najboljšim, vedno svežim blagom po najnižji ceni.

Cenjene gospodinje opozarjam osobito na svojo doma s pomočjo najpripravnerega novega

stroja žgamo vsakevrstne kavo, katere ni zamenjati z drugo v kupčiji se nahajajočo tvariško žgano kavo. — Velika zaloga garantirane

pristnega ruma, konjaka, ruskega čaja in južnih vin.

Velepoštovanjem (2421-2)

Fran Bergant, špecijska in delikatesna trgovina.

Jubljanskega Zvona

19. oziroma 20 letnikov in pet letnikov (1889, 1891, 1892, 1893, 1894) „Dom in Sveta“

se za primerno ceno prodajo. Več pove J. Bonač, trgovina s papirjem v Ljubljani.

Odda se (2385-6)

trgovina z mešanim blagom

v večjem okraju pod dobrimi pogoji.

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

V najem se da ali tudi prodaja

hiša

na Glavnem trgu v Škofji Loki šte. 39

Oddati se more 3 sobe s kuhinjo v prvem nadstropju, v pritličju pa 1 soba, kuhinja, klet in obokan hlev za 3 glave živine. Vse je v dobrem stanu. Več se izve pri M. Zigonu v Škofji Loki. (2439-2)

Konj

rujav, 5leten, 15¹/₂, pestij visok, pohleven in brezhiben se prodaja radi prenapolnjenja v hlevu.

Popraša se pod „Konj na prodaj“ v upravništvu »Slov. Naroda«.

(2427-2)

Proda se

po nizki ceni in pod ugodnimi pogoji

enonadstropna hiša

na Tržaki cesti, nasproti gozdarskega vrta.

Povpraša naj se pri F. P. Vidic & C., Ljubljana, Prešernove ulice. (2342-3)

Posestvo

v obljudenem kraju z več obrti, s čistim letnim dobičkom 5—6000 kron, je s fundusom za 80000 kron na prodaj. Potrebno je 40000 kron. (2438-2)

Vprašanja pod šifro „posestvo št. 80“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Na prodaj je

večja gostilna

v bližini mesta Celja (2441-2)

pod jako ugodnimi pogoji.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Jos. Leuz

trgovina z deželnimi pridelki na debelo.

Reseljeva cesta št. 1.

Kupujem po najvišjih cenah

suhe jedilne gobe, sejalni želod, posušen želod, divji kostanj, dobro seno za konje, češmin in sveže smrekove storže. (2333-3)

Preselitev

posredovalnice za delo in službe ter za stanovanja.

Uljudno naznanjam, da se dné 8. novembra 1901

preselim s Sv. Petra geste

v Sotesko (Gradišče) št. 8

ter prosim, da me cenjeno občinstvo tudi v mojem novem bivališči počasti z mnogobrojnimi naročili.

Z vsem spoštovanjem

Katarina Egy

posredovalnica za delo in službe ter za stanovanja. (2428-3)

dražbeni urad

Dunaj

I., Dorotheergasse 17

prevzema za licitacije zapuščina, sobno pohištvo, zbirke, umetniške izdelke, specijalitete, kakor sploh predmete

(2374-4) vsake vrste.

Natančnejša pojasnila in oglasila ob delavnikih od 8.—12. ure.